

مُتَلَقِّمٌ

۱۳۲۶

محل اراده:
درسمادنده باب عالی جاده سنده
دايره مخصوصه در

انظار:
مسلكمزه موافق آثار جديده مع المنونيه قبول اولور
درج ايديلمين آثار اعاده اولماز

دين ، فلسفه ، ادبيات ، حقوق و علوم دن باحث هفته لق رساله در

درسمادنده نسخه سي ۵۰ پاره در

قيرله دن مقوا بورو ايله كوندريليرسه سنوي
۲۰ غروش فضله آلنير.

درسمادنده پوسته ايله كوندريليرسه ولايات بدلي اخذ اولنور.

مؤسسلرى : ابوالملا زين العابدين - ح . اشرف اديب

سنه لى القى آيلى

۳۵ ۶۵

۵۰ ۹۰

۵۰ غروشدر

درسمادنده

ولاياتده

ممالك اجنبيه ده

برنجى سنه

۵ محرم ۳۲۷ پنجشنبه ۱۵ كانون ثانی ۳۲۴

عدد : ۲۳

الابتداء . کم من صائم ایس له صیامه الالجوع والعطش - حدیث)
 ایسته مسلماننک دینی نصل آکلادینی کورولور . بویله بر
 اعتقاد ایسه عقله ، علمه ، قوانین حیاته تامیله مطابقدر . مادام که
 علمای غربک ادیان عايننده کی اعتراضی علی الاکثر شو نقطه لردن
 هجوم ایدیور . آرق دین مین اسلامک سیام انتقاد هدف اوله جق
 مرتبه لردن پک عالی اولدینی کوکسز می کره کره سویله بیایرز .
 دیانت طبیعی عاماسی شو درت قاعدی اساس طانیورلر ده
 انسانیت مستقبه نك قدومه آماده طوران غایه کاله طوغری ترقی نی
 تأمین ایدجک بوتون قوانینی بونلرک اوزرینه بنا ایدیورلر . علم
 ایسه نظرلرنده انسانیتک ترقیسی اکیال ایدجک قوانینی ادراکه
 متوقف اولدینی ایچون بو نتیجه ایصال ایدجک هر قاعده بر قاعده
 دینیه اعتبار اولنمشدرکه موجبنجه حرکت جناب حقه عبادتدر .
 اوزرندن بیکلرجه سنه کچمش روایات و اساطیر قدیمیه کلنجه بو
 آدملر اونلری کلیاً ترک ایدیورلر .

قانت دیورکه : « یکانه دین حقیقی اساطیر و خرافاتدن مجرد
 اولان وقابل تطبیق اولدقن ماعدلرومی بزجه علم ضروری ایله
 بیان برطاقم قوانین وقواعدی حاوی اولمیدر . »
 کویا که قانت مسلمانلر (تالک امة قدخلت لها ما کسبت ولکم
 ما کسبتم ولا تسألون عما کانوا یعملون) آیت کریمه سنی اخطار ایدیور .
 مترجمی : سعدی

علم حکمت

کچن درسده حکمتک موضوعی ، حال حاضرده حکمت اعلی ، علم
 احوال نفس ، علم اخلاق ، منطق ، حکمت بدیع دینیه قبول ایداش اولان
 صورت تقسیمنی و هر برینک موضوعنی تشکیل ایدن ساحه عامک نه دن
 عبارت بولوندینی سویله مشدک .

تاریخ حکمتک ویردیکی معلوماته و حکمای سالفه نك اخلاف یدینه
 انتقال ایده بیامش اولان اثرلرینه نظراً فلسفه نك زمان قدیمده کی
 تقسیمنی پک چوق ومتوعدی . فلسفه ده برچوق حکمانک آیری آیری
 مذهبلی ، علوم موجوده و مبادی اولایه دائر مختلف نظریه لری وار .
 بر نظریه برچوق کیمسه لر طرفندن قبول اولونمش ایسه مکتب نامنی آیر .
 مثلاً ارسطونک ، افلاطونک ابن رشدک ، اوکوست قونتک مکتبلی
 دینیر . کرک زمان قدیمک کرک قرن اخیرک کنديسنه مخصوص آیری
 آیری برطاقم مکتبلی وار . فلسفه نی تاقرون اولادن بری تشکل
 ایدوب کلن مکتبلی ایله و بر قاعده مطرده داخلنده یعنی تاریخ حکمتک
 ارشاداتنه نظراً تعقیب ایتک الک موافق اصولدر . بو طریق ایله فکره
 بویوک بر زمین فیض تأمین ایدیایر . مثلاً بواصول ایله وقتیه چینده ،
 هندده ، مصرده ، یونانده ناصل دوشوناش ، حقیقته نه قدر تقرب
 ایدلمش ، نه لر کشف ایدیه بیلمش ، بر فکرندن متسلسلاً ناصل برطاقم

افکار طوغمش اولدینی کوروله رک فکر بشرک الک یوکسک تجلیاته
 قدر صیغه صیغه او قومق ، تدقیق ایتک قابل اولور .
 ذهن بشر بو علمده بر چوق حادثاتک طرز جریاننه شاهددر .
 حادثات سماویه ، ارضیه ، وقایع نفسانیه انسانیتک هر زمان نظرانتباهته
 معروض بوانیور . لیکن تاریخ افکار بشر تدقیق ایدیاسین ، کوروله جک
 درکه اولانظر دقتی جاب ایدن حادثات سماویه اولمش ، صوکرده زمینک حادثاتی
 انهنایت وقایع نفسانیه بیانمکه باشلامش در . کورولور که الک یاقین اولان نفس
 اولجه نظر اعتباره آتمق لازم کلیرکن او الک صوکرده قالیور . ذاتاً
 افکار بشر اکثرأ بو صورتده تجلی ایدر . انسانر اولاحقایق اشیا
 وحادثات خارجیه اوزرنده تدقیق ایدنه بولونه بیلمشار ونه قدر حادثات
 طبیعیه وارسه - که طوغرودن طوغروه علم حکمتک دائره شمولى
 تحتند عدا ایدیوردری - علم الطبیعی نامنی ویردکلری بر شعبه فنه
 درج و تخصیص ایشار ؛ کذلک جسمانیتن معری و موضوعی
 نضا و حرکت ، معنارندن استفاده ایدرک تشکیل ایدیه بیان برطاقم اشکالدن
 یعنی صرف مجرد اتدن عبارت اولان علم ریاضی ده فلسفه قدیمده
 حکمتک ایکنجی بر جزئی عدا ایدلمش ؛ بونلره برده کرک علم الطبیعی
 کرک علم ریاضینک مبادیسندن بحث ایدن فلسفه اعلی علاوه اولونه رق
 اوج شعبه فلسفه دن متشکل اولمق اوزره « حکمت نظریه » وجوده
 کلش در . بر علم که اول امرده بر تطبیق فکری اولیه رق یالکره مسألہ نی
 حل و ایضاح ایده بیلمک ، صرف تحصیل ایتک ایچون اوکره نیایر ،
 او علم نظری در .

بوکا مقابل انسانر طرفندن جریان حیاتده ، صورت معیشتده
 تداییق ایدیلهرک استفاده ایتک ایچون تأسیس ایدیلن « حکمت عملیه »
 موجوددرکه صرف انسانرک افعال و حرکاته اساس اولمق اوزره
 برطاقم قاعدلر وضع ایدن « علم اخلاق » ؛ انسانرک بر هیات مدنیه
 اولمق اعتباریله تعقیب ایتاری لازم کلن دستورلری ، نظام اجتماعی
 تأمین ایده جک قوانینی وضع و ارائه ایدن علم تدبیرمدنی [سیانس پولتیق] ؛
 برعائله نك افعاله متعلق اولان احکامدن ، وظائف عائله دن ناصل اداره
 ایدلمک لازم که جکندن بحث ایدن « علم تدبیر منزل » اولمق اوزره وقتیه
 بوده اوج قسمه آیرلمش ایدی .

هر شعبه علمک کنديسنه خاص بر تقسیم علی التقسیمی ده واردر :
 مثلاً علم الطبیعی : حیوانات ، نباتات ، علم کیان [۱] نامیله اوج قسمه
 تفریق ایدیوردری .

علم ریاضی نی دخی : کیمت متصله ، کیمت منفصله ديه ایکی یه
 آیردرق هندسه ایله علم العددی تأسیس ایشار . بونلره برده نظریاتی
 اعتباریله فی الحقیقه ریاضیاتدن عد اولنات « علم موسیقی » علاوه ایدلمش در .
 بو طرز تقسیمدن صوکره ارسطونک ، متأخرینک دهابرچوق
 تقسیماتی وار که بونلرک تفصیلاتنه حاجت یوقدر .

بو تقسیم قدیمه اساس اولمق اوزره متقدمین بر نظریه وضع ایله منشار
 [۱] کیان : عربجه ده کونک جمعی در . کواثن یعنی اولان شیلردن
 بحث ایدر که اصل فیزیک دیمک اولور .

دیشتر که علم هر حالده بر وار لقتن بحث ایدم جک در. بر شی یا عالم خارجیه حواس واسطه سیله ادراک ایدلمکه صالح و مادی بر صورتده و یادهنده بولونمق اعتباریه موجوددر که معلومات بشریه بی بصورتله تقسیم ایتک زمانمزده دخی شایان اعتباردر و بونقطه نظر دن « حکمت نظریه » و « حکمت عملیه » دینه تقسیم پور و تمک مناسب کور و باش در. لکن کلاشیلور که بو حالده علم حکمت جمیع علمی احتوا ایدیور. فاسفه حاضرده ایسه بو قدر وسعتی قبول ایتمز .

فقط بوکا ایجه دقت ایتلی که اولاهرشی بویله واسع اولهرق تبیع ایدلمکه باشلامشدر ، زیرا انسان هدف نظری علی الاکثر طویدن کورور. بوکا بناء ده علم کلی اولور . بالاخره تبعات جدیه محصولی اولهرق او موضوع اوزرنده تحلیلاته باشلانیر، تقسیم ایدیایر. نهایت هر قسم مخصوص مستقل بر علم اولهرق میدانه کلیر. مثلاً علم طبیعی بر شعبه فلسفه ایکن سوکرده دن تحلیل طریقله تبیین ایتدی که او باشلی باشنه بر علم مخصوصدر . واقعا علم حکمت کننیدن استفاده لر ایدر ، لکن اصل موضوعنن خارج در . حتی طریق تعلم و تحصیلری دخی آیری در . علوم ریاضیه نك دخی ساحه موضوعی باشقه در ، تدقیقات ایله آکلاشلامشدر که علم حکمت آیری، علوم ریاضیه نام عمومیسی تحتنده جمع اولنان علوم یته آیریدر .

نهایت هان عموم مکاتب و مسالك فلسفیه طرفندن قبول اولنان صورت تقسیم - اولجه دخی بیان ایتدی کمز وجهله - لوژیک یعنی علم منطق، بسیقو لوژی یعنی علم احوال نفس، سیاس مورال یعنی علم اخلاق استه تیک یعنی حکمت بدایع، متافیزیک یعنی حکمت اولایه انحصار ایدر. دیگر طرفندن زمان قدیمده بو اسملرک مدلوللری دخی تمام و حال حاضرده قبول ایدلیدیکی صورتده دکل ایدی . مثلاً منطق : صرف خصمی الزام ایچون بر مناظره اولوق اوزره تلقی ایدر لر دی. حال بوکه سوکرده دن آکلاشلدی که منطق بو دایره محدودده داخلنده قالماز . فکرك یته نفس فکرایله موافقتی و خارج ایله شرائط موافقتی دخی موضوع اتخاذ ایدر . حتی علوم موجوده نك تصنیفی ، فکراً نه صورتله و ناصل بر طریق تعقیب ایدره ک وجوده کلیدیکنی تدقیق ایدره ک بونقطه نظر دن بوتون علمی دایره موضوعنه آیر .

مابعدی وار

میزان شعرانی

دن

حمد اولسون الله عظیم الشانه ، که بحر زاخر شریعتی ، سائر علوم نافعہ بحاری کننیدن تشعب ایدم جک ، بر عمان بی پایان بیوردی . جد اول لطیفه سنی ، اراضی قلوب اوزرینه اجرا ایدره ک « علمای شریعته اتباع » طریقله ، اوزاق یقین ، بالجمله اهل استعداد قلوبنی اسقار وریان ایلدی .

ایچرندن اختیار بیوردینی عبادینی ، او بحر بی کران شریعتک

ینبوع اصلینسه اهدا ایدره ک ، انحای عالمده منتشر اولان افاغیل و آتارینی ده ، تمامها مشاهده یه اقتدار ویردی .

آنلرده ، منبع شریعت اولایی ، بطریق الکشف و انحاء کوردیلر . او منبعدن نبعان ایدن زلال اقوالی دخی عیاناً و تماماً مشاهده ایلدیلر . بناء علیه ، یقین حاصل ایتدیلر که اقوال مجتهدین کافه حق اوزره در ؛ مذاهبده انلری تقلید ایدنلرده ، تابعین حقدیر . زیرا او زلال اقوال صور مختلفه منحدیر و جاری اولقله برابر ، محل اروالری بعدالطی یته نبعه اولای شریعت رجوع ایدر لر ؛ واکا منصب اولور لر .

شریعت محمدیه ، برک و شاخری آفاق عالمه منتشر ؛ بر شجره عظیمه در ؛ علماسی اقوالی ده ، آنک اغصان و افنانیدر . اصلسز فرع ، شجره سز میوه نصل قابل تصور دکل ایسه ، بزه یعنی معاشر مسلمینه کوره اقوال مجتهدینن هر بر قولک ، اصول شریعتدن براصله مستند اولمامسی ده اولهجه متصور دکلدر .

اهل کشف و یقین اولان علمای دین ، اتفاق ایتشاردر که : علمای شریعت اقوانندن هیچ بر قول ، دایره شریعت خارجه چیقاریله ماز ؛ بر قول مجتهدی شرع الهیدن اخراج تصدی ایدنلر ، درجات عرفانده صاحب قصور اولانلردر . زیرا ، رسول الله اعظم صلی الله علیه وسلم افندمز :

« العلماء امناء الرسل ، مالم یخالطوا السلطان »

منشور نویسیله ؛ علمای امتی ، شریعت خالده سی اوزرینه ، امانا نصب ایشدر . بر نبی معصومک ، ارباب خیاتی شریعت طاهره سی اوزرینه امین نصب ایتسی ایسه امر محالدر .

« علما ، سلطان ایله اختلاط ایتدیکه ، پیغمبرلرک امینلردر . »

مع هذا ، نزد شریعتده راست کلنه ، عالم اطلاق صحیح اولماز . یته او اهل کشف ، اتفاق ایشلردر که « عالم » اقوال علما مواردینی تدقیقه ؛ کتاب الهی ایله سنت نبویه ده کی مأخذلرینی تحقیقه مقتدر اولاندر . جهل وعدوان ایله « اقوال عامیانی » خارج شریعته چیقارمغه اقدام ایدن ، زعم ذاتیسیله بالمحاکمه ، زد و ابطلالرینه تصدی ایلین دکلدر .

هرکیم ، ائمه دین اقوانندن بر قولی رد ایدر ؛ و او قولک دایره شریعتدن خارج اولدینی ادعا ایار ایسه ، آنک بو حرکتی ، کندی جهلنی یته کندی لسانیه اعلانن بشقه هیچ بر معنایه مصروف اولماز . آنک بو یولده کی ادعاسی « ای ناس ! شاهد اولکیز ، بن بو قومک کتاب الله ایله سنت رسول الله ده کی دلینی بیلمیورم » دیره ک ناسی ، جهل ذاتیسنه اشهاد دیمکدر .

اهل تحقیقندن اولان ذات ، بو مقوله مدعیلرک بالسکلیه خلافه در . او ذات ، ائمه مجتهدینک و یا خود آنلره تابع اولانلرک ، بر قولنه مصادف اولدینی زمان ، او قولک مورد و مأخذینی ، کندی علمنک دایره احاطه سی خارجه کورمکه ردینه قالدیشماز ؛ قبول ایدر ، کتاب ایله سنتده کی دلیل و برهانی تجری ایلر . زیرا محقق بیلیر که او قول ، البته بر اصل شرعی یه مستنددر . آنک رد ایده چیکی اقوال ،